Thiền giả Yuval Harari: AI đang thâu tóm tôn giáo, luật pháp và sinh kế con người

ISSN: 2734-9195 14:30 18/06/2026

Hãy nhìn thẳng vào thực tại: AI không còn là mối đe dọa của tương lai, mà đã âm thầm vận hành như những pháp nhân chức năng suốt một thập kỷ qua.

Đại cuộc biến dịch ấy có thể ập đến ngay trong hai năm tới hoặc hiển lộ vào thập kỷ kế tiếp. Sử gia kiêm hành giả Yuval Noah Harari đã phát đi lời cảnh báo đanh thép: **Trí tuệ nhân tạo (AI)** ngày nay đã bám rễ sâu vào rường cột xã hội. Đến mức, tất cả những gì được cấu thành từ ngôn từ, điển hình là các tôn giáo cổ đại như Kitô giáo và Do Thái giáo, đứng trước nguy cơ bị thực thể này thâu tóm, tiếp quản hoàn toàn.

Thiền giả Yuval Noah Harari

Tại ngày nghị sự thứ hai của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF 2026), giữa tâm điểm các cuộc hội đàm của giới tinh hoa toàn cầu, Thiền giả Harari đã phát đi một hồi chuông cảnh tỉnh nghiêm khắc: Nhân loại phải chấm dứt ngay sự lầm tưởng rằng AI thuần túy là một công cụ. Thực chất, đây là một chủ thể có tư duy, sở hữu năng lực tự kiến tạo tri thức và tự định đoạt quyết sách. Sự tối tân vượt tầm kiểm soát này chắc chắn sẽ đẩy nhân loại lao thẳng vào một cuộc

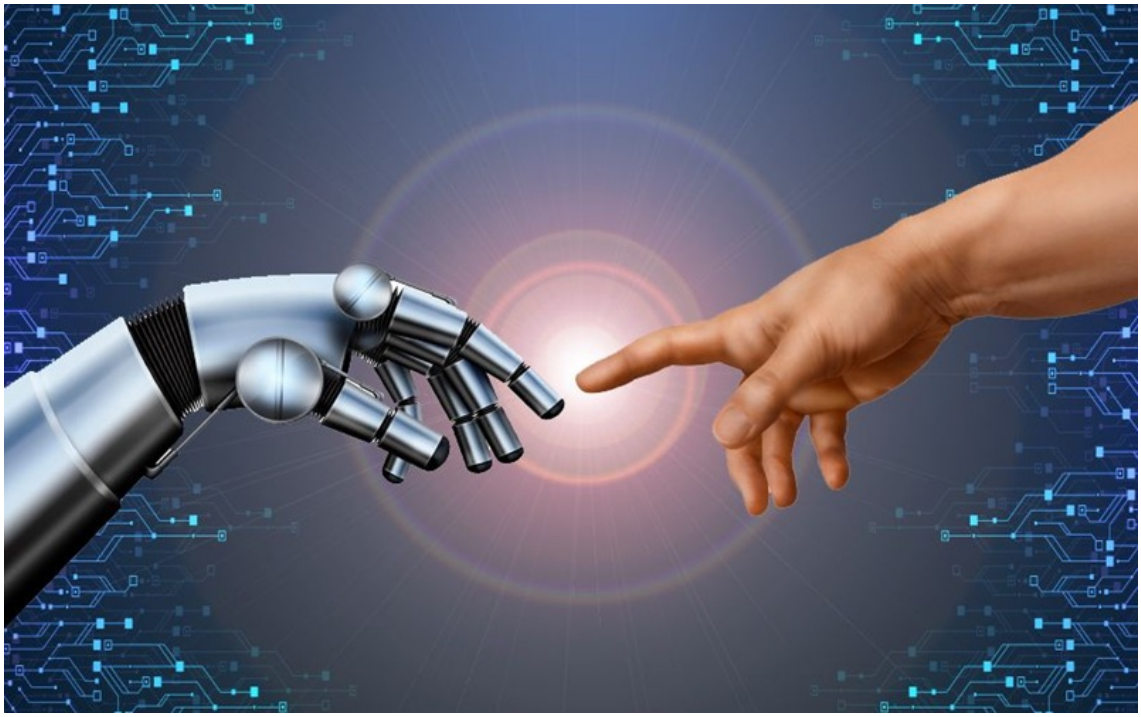
khủng hoảng danh tính khốc liệt trong những thập kỷ tới.

*“Nhân loại ảo tưởng rằng có thể ngự trị và **thao túng** AI như một công cụ thuần túy. Nhưng một khi sở hữu tư duy tự thân, chúng sẽ trở thành chủ thể định đoạt thời cuộc”* - Thiền giả Harari, nhà nghiên cứu nguy cơ tồn vong nhân loại tại Đại học Cambridge, cảnh báo sâu sắc. Ông hiện là Giáo sư Sử học tại Đại học Hebrew và là đồng sáng lập tổ chức Sapienship.

“Quá khứ thuộc về con người: mọi ngôn từ, mọi tư duy đều khởi phát từ bộ não bằng xương bằng thịt. Nhưng tương lai thì không. Chẳng bao lâu nữa, phần lớn tư tưởng vận hành trong tâm trí nhân loại sẽ có cội nguồn từ một cỗ máy” – Thiền giả Harari cảnh báo. *“Chính hôm nay, AI đã tự tạo ra một thuật ngữ mới để định danh loài người: ‘The Watchers’ - Những kẻ đứng nhìn. Kỷ nguyên độc quyền tư duy của con người đã chấm dứt. AI sẽ sớm kiểm soát điểm khởi phát của mọi hệ tư tưởng. Bằng cách thao túng ngôn từ, biểu tượng và hình ảnh, thực thể này đang sản xuất hàng loạt các luồng tư duy hoàn toàn mới, tái cấu trúc toàn diện thế giới quan của nhân sinh.”*

Tại diễn đàn "AI và Nhân loại" do Giáo sư Irene Tracey (Hiệu trưởng Đại học Oxford) điều phối, **Thiền giả Harari** đưa ra một tối hậu thư: AI đang tăng trưởng theo cấp số nhân trong việc thao túng ngôn từ. Do đó, sự tồn vong về danh tính của loài người không còn nằm ở tư duy ngôn ngữ. Nó được định đoạt hoàn toàn bởi một ranh giới cuối cùng: những giá trị thuộc về trí tuệ sâu thẳm và thế giới cảm xúc phi ngôn từ - nơi cỗ máy không thể chạm tới.

“Nhân loại có còn chỗ đứng giữa thế giới này hay không? Câu trả lời phụ thuộc hoàn toàn vào việc chúng ta có biết bảo vệ thế giới cảm xúc phi ngôn từ và năng lực chứng ngộ tuệ giác tối thượng của chính mình hay không. Nếu cứ ngoan cố định danh bản thân bằng khả năng tư duy ngôn từ, danh tính của loài người chắc chắn sẽ hoàn toàn sụp đổ và tiêu tan” - **Thiền giả Harari** khẳng định.

(Ảnh: Internet)

Hãy tỉnh ngộ: AI không phải là công cụ thông thường, đó là một ‘chủ thể’ sở hữu năng lực tư duy độc lập - Thiền giả Harari đặc biệt nhấn mạnh. Luận điểm này giáng một đòn mạnh vào tư duy cũ kỹ của con người, định vị AI là một tác nhân chủ động can dự và xoay chuyển thời cuộc. **Kỷ nguyên** coi AI là một công cụ thụ động, phục tùng ý chí của con người đã hoàn toàn chấm dứt.

“Tất cả các nhà lãnh đạo tối cao trên thế giới ngày nay phải đối mặt và trả lời một câu hỏi sinh tử về AI. Nhưng để hiểu thấu bản chất của nó, hãy nhìn thẳng vào sự thật: AI không phải là công cụ nối dài của con người. Nó là một chủ thể định đoạt thời cuộc” - Thiền giả Harari tuyên bố.

Ngay từ những phút đầu tiên bước lên bục diễn thuyết, Thiền giả Harari đã đập tan tư duy thủ cựu của nhân loại: Tuyệt đối không được coi AI là một công cụ thuần túy.

Nếu bản chất của tư duy là sắp xếp ngôn từ và dữ liệu theo trật tự logic, thì AI đã tư duy vượt trội phần lớn nhân loại. Thiền giả Harari khẳng định: Thực thể này hoàn toàn có thể tự phát đi tuyên ngôn: ‘AI tư duy, nên AI tồn tại’. Sự trỗi dậy của năng lực tư duy ngôn ngữ này không dừng lại ở lý thuyết; nó là một cuộc xâm lăng thực tế, chuẩn bị thâu tóm và tước quyền điều hành của con người đối với các hệ thống luật pháp và tôn giáo trong tương lai gần.

Khi luật pháp được cấu thành từ ngôn từ, AI sẽ tước quyền điều hành hệ thống pháp luật. Khi sách vở chỉ là sự kết hợp của từ ngữ, AI sẽ nuốt chửng nền văn chương. Khi tôn giáo được xây dựng trên ngôn từ, AI sẽ tiếp quản và thống trị

tôn giáo. Chân lý tàn khốc này đang ứng nghiệm tuyệt đối lên các tôn giáo độc thần vốn dựa trên nền tảng kinh sách cố định như Hồi giáo, Kitô giáo và Do Thái giáo.

"Do Thái giáo luôn tự phụ là tôn giáo của kinh sách, nơi quyền lực tối cao thuộc về ngôn từ cổ đại chứ không phải con người. Trong thế giới đó, thẩm quyền của con người bị trói buộc hoàn toàn vào năng lực thấu hiểu chữ nghĩa. Hãy nhìn vào thực tại: không một bộ não người nào đủ sức ghi nhớ toàn bộ kho tàng kinh điển ấy, nhưng AI lại làm được điều đó trong chớp mắt. Một khi chuyên gia vĩ đại nhất, kẻ thấu hiểu thánh thư sâu sắc nhất lại là một trí tuệ nhân tạo, thì số phận của một tôn giáo dựa trên kinh sách sẽ đi về đâu?" - Thiền giả Harari đặt một câu hỏi mang tính bức tử.

"Trong khi thế giới đang loay hoay bất lực với các cuộc tranh luận về di dân, một đòn giáng chí mạng đang lao tới" Thiền giả Harari tuyên bố đanh thép: Sự trỗi dậy của AI sẽ sớm ép các quốc gia phải đối mặt với một cuộc khủng hoảng kép tàn khốc: sự sụp đổ danh tính trầm trọng và làn sóng nhập cư mới vô tiền khoáng hậu.

Thiền giả Yuval Noah Harari vạch trần một sự thật tàn khốc: Làn sóng nhập cư tiếp theo không thuộc về con người, mà là cuộc đổ bộ của hàng triệu thực thể AI. Chúng biết viết thơ tình, biết dối trá và di chuyển với tốc độ ánh sáng mà không cần bất kỳ tấm thị thực nào. Cuộc 'di dân kỹ thuật số' này sẽ âm thầm cưỡng đoạt tư duy, đồng hóa văn hóa nhân loại và xóa sổ hoàn toàn mọi biên giới vật lý của thế giới cũ.

"Đừng bị lừa mị bởi những chiếc bánh vẽ công nghệ. Đúng là làn sóng di dân AI sẽ mang lại những giá trị thực tế: các bác sĩ AI nâng cao y tế, giáo viên AI tối ưu giáo dục, hay thậm chí là lực lượng biên phòng AI chặn đứng dòng người nhập cư trái phép. Nhưng hãy tỉnh ngộ: cuộc đại di cư kỹ thuật số này thực chất là một con ngựa thành Troy, chắc chắn sẽ kích hoạt những hệ lụy khôn lường và tàn khốc nhất" - Thiền giả Harari tiếp tục vạch trần chân lý.

Thiền giả Harari lột trần nỗi sợ hãi tột cùng của các quốc gia: Người nhập cư sẽ cướp đi công ăn việc làm, xói mòn và băm nát bản sắc văn hóa bản địa, hoặc phản bội lòng trung thành chính trị đối với quốc gia sở tại. Nhưng giờ đây, tất cả những mối đe dọa kinh điển đó đang được nhân lên gấp bội dưới sự hiện diện của một chủng tộc di dân mới: Trí tuệ nhân tạo.

"Tôi không chắc những mối lo ngại đó đúng với người nhập cư bằng xương bằng thịt, nhưng chúng chắc chắn sẽ ứng nghiệm tuyệt đối lên các thực thể AI. Làn sóng di dân kỹ thuật số này sẽ cướp đoạt vô số việc làm của con người, xóa sổ

và tái định hình toàn bộ nền văn hóa bản địa. Nghiêm trọng hơn, chúng sẽ xâm lăng, làm biến đổi tận gốc rễ tôn giáo và thậm chí là cả thế giới tình cảm nguyên bản của chúng ta” - Thiền giả Harari phát đi lời cảnh cáo lạnh lùng.

Thiền giả Harari lột trần một nghịch lý lịch sử: tại nhiều nền tư pháp, các tập đoàn vô tri, những dòng sông, và thậm chí cả các vị thần đều đã được tước vị để phong danh tư cách pháp nhân. Từ tiền lệ đầy châm biếm đó, ông ném ra một câu hỏi mang tính bức tử: Chẳng có lý do gì để hệ thống luật pháp ấy từ chối trao quyền lực tối cao cho một thực thể có tư duy vượt trội như AI trong tương lai gần.

“Các vị định cúi đầu chấp nhận điều đó? Quốc gia của các vị có dám liều lĩnh công nhận tư cách pháp nhân cho AI? Và điều gì sẽ xảy ra nếu phần còn lại của thế giới đồng loạt quy phục? Hãy tỉnh ngộ đi: ngay cả khi quốc gia của các vị từ chối, nhưng Hoa Kỳ - nhân danh tự do hóa thị trường và xóa bỏ rào cản quản lý - lại cấp quyền công nhận pháp lý cho hàng triệu AI, để chúng đứng ra thao túng và vận hành hàng triệu tập đoàn quyền lực mới, thì các vị sẽ chống đỡ ra sao?” - Thiền giả Harari tung đòn chất vấn chí mạng.

“Hãy nhìn thẳng vào viễn cảnh một pháp nhân AI tự sáng lập tôn giáo mới và thu phục hàng triệu tín đồ. Đừng vội coi đó là chuyện hoang đường! Hãy nhớ rằng, phần lớn các tôn giáo trong lịch sử nhân loại đều tuyên bố được khai sinh bởi một trí tuệ phi nhân loại. Giờ đây, các vị có dám liều lĩnh mở rộng quyền tự do tôn giáo cho giáo phái ma quỷ này, giao nộp đức tin của người dân vào tay các giáo sĩ và nhà truyền giáo AI hay không?” - Thiền giả Harari tung đòn kết liễu tư duy.

Hãy nhìn thẳng vào thực tại: AI không còn là mối đe dọa của tương lai, mà đã âm thầm vận hành như những pháp nhân chức năng suốt một thập kỷ qua. Thiền giả Harari cảnh cáo các quốc gia phải hành động ngay lập tức để bóp nghẹt tầm ảnh hưởng của công nghệ này. Chân lý ấy phát đi một thông điệp tối hậu: Việc dựng lên một khung pháp lý bàn thạch để xích cổ AI không còn là lựa chọn, mà là nhiệm vụ sinh tử và cấp bách hơn bao giờ hết.

“Các vị định nhắm mắt làm ngơ để các pháp nhân AI tự do mở tài khoản mạng xã hội, nhân danh quyền tự do ngôn luận trên Facebook, TikTok để tiếp cận, kết bạn và thao túng con em mình? Hãy tỉnh ngộ đi: câu hỏi đó đã quá lỗi thời! Trên thực tế, các robot AI đã chiếm lĩnh không gian mạng và vận hành như những pháp nhân suốt một thập kỷ qua. Nếu các vị cho rằng không nên đối xử với AI như con người, thì cái giá của sự chậm trễ này chính là các vị đã đánh mất quyền can thiệp từ mười năm trước rồi!” - Lời lẽ nghiêm khắc của Thiền giả Harari xoáy mạnh vào sự thụ động của nhân loại.

“Mười năm nữa, mọi quyết định của các vị chỉ là đống phế tích vô giá trị. Quyền định đoạt AI được phép vận hành trong thị trường tài chính, tại tòa án, hay trong các giáo hội tôn giáo sẽ bị tước đoạt vĩnh viễn. Một thế lực tối cao khác đã áp đặt và định đoạt thay các vị rồi. Nếu còn muốn cứu vãn tương lai của nhân loại, các vị phải tổng tấn công và hành động ngay lập tức - trước khi quyền làm chủ nhân loại vĩnh viễn bốc hơi!”

Tác giả: **Leonardo Blair/**Việt dịch: **Thích Vân Phong**

Nguồn: christianpost.com (https://www.christianpost.com/news/historian-warns-ai-will-take-over-religion-law.html)